

УДК 336.02(477)

В.М. ФЕСЮНІН, канд. юрид. наук, доц.,
Головне управління Міндоходів у Харківській
області

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

*Ключові слова: тенденції розвитку, податкове
законодавство*

Основні податкові повноваження держави виконуються, перед усім, податковою службою, що має розгалужену територіальну структуру, та нормативно-правове забезпечення. На теперішній час, коли державність, цілісність та єдність України повстала перед загрозою міжнародного втручання, доцільним є постійне вдосконалення системи оподаткування, з метою створення гідних умов для проведення оборонно-мобілізаційних заходів і підвищення ефективності та результативності діяльності органів податкової системи України. У зв'язку з ліквідацією Міністерства доходів і зборів, до структури якого входили Державна митна служба та Державна податкова служба, шляхом його перетворення, утворено Державну фіскальну службу, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2014 р. № 160 [1], як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України.

Діяльність податкових органів в Україні, в тому числі законодавче забезпечення їх діяльності, була предметом дослідження таких науковців, як Д.О. Білінський, О.В. Клименко, Т.Н. Цимбал, Т.Я. Цимбал та інших. Однак, постійні зміни у нормативно-правовому забезпеченні діяльності податкових органів потребують свого постійного дослідження та висвітлення. Тому метою статті є вивчення новітніх змін та доповнень до Податкового кодексу України, в тому числі щодо роботи податкових органів України.

Зміни у назві податкових органів, які відбулися нещодавно, їх підпорядкування або

чисельності ні в якому разі не впливає на виконання тих важливих повноважень та функцій, які покладено на податкові органи в Україні. До речі, Г.В. Бех у системі органів, що здійснюють мобілізацію коштів до централізованих фондів держави, податковим органам відвів головне місце, оскільки вони контролюють своєчасне і повне надходження основної частини податків і зборів, що сплачуються на території України [2]. Отже, органи державної податкової служби є органами спеціальної компетенції у сфері оподаткування та є єдиною системою управління і контролю за дотриманням податкового законодавства, за правильністю нарахування, повнотою і своєчасністю внесення до відповідного бюджету податків та інших обов'язкових платежів, встановлених законодавством [2].

Основним нормативно-правовим актом у сфері податкового законодавства, як відомо, є Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755–VI [3], п.1.1 ст.1 якого визначає, що «Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства». Тобто, Податковий кодекс є основним нормативно-правовим актом, що регулює діяльність податкових органів в Україні.

Однак, адаптація податкового законодавства до європейських стандартів та підвищення його ефективності за умов ескалації конфлікту в Україні є нагальною необхідністю на даний час. Зміни та доповнення, що були прийняті до Податкового Кодексу України протягом року нам це тільки доводять.

Відповідно до Закону України № 719–VII від 16.01.2014 р. «Про Державний бюджет України на 2014 рік» [4], зупинено на 2014 рік дію абзацу першого підпункту 1.5, підпунктів

1.6 і 1.7 пункту 16 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, що тимчасово, до 01.01.2018 р., встановлює збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства [3]. Від справляння цього збору була, так би мовити, відсторонена Державна казначейська служба України, оскільки, пунктом 1.5 визначалося, що збір сплачується на спеціальний рахунок центрального органу виконавчої влади, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, а відповідно до п.1.6 нараховані суми збору залишалися на його спеціальному рахунку, який був головним розпорядником цих коштів із заборотою нецільового використання зазначених коштів (п.1.7).

Крім того, підрозділ 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України доповнено пунктом 23 [4], яким встановлено, що органи, які здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» на підставі отриманих від відповідного контролюючого органу реєстрів інвентаризації платників податку та висновків із зазначенням суми податку на додану вартість, що підлягає відшкодуванню з бюджету, оформлюють видачу платникам податку, які подали до такого контролюючого органу заяву про оформлення відшкодування сум податку на додану вартість облігаціями внутрішньої державної позики, зазначену у реєстрах та висновках суму бюджетного відшкодування шляхом видачі у строки, визначені пунктом 200.13 статті 200 цього Кодексу, облігацій внутрішньої державної позики строком обігу п'ять років.

Наступні зміни та доповнення було внесено Законом України № 721–VII від 16.01.2014 р. «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян» [5] та Законом України № 727–VII від 16.01.2014 р. «Про внесення змін до статті 197 Податкового кодексу України щодо звільнення від обкладення податком на додану вартість операцій із ввезен-

ня на митну територію України природного газу» [6], які, однак, незабаром втратили чинність одним пакетом разом із іншими нормативно-правовими актами. Підставою є Закон України № 732–VII від 28.01.2014 р. «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких законів України», які, як визнано, були прийняті 16.01.2014 р. із порушенням встановленої процедури їх розгляду та прийняття [7]. Крім того, Законом України № 767–VII від 23.02.2014 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо припинення норм законів, схвалених 16 січня 2014 року» [8] ці прийняті зміни були «повернуті» до попереднього формулювання.

Основним доповненням Закону України № 721–VII від 16.01.2014 р. [5] було введення до Кодексу поняття «громадське об'єднання, що виконує функції іноземного агента, – це громадське об'єднання, яке для забезпечення своєї діяльності отримує грошові кошти або майно від іноземних держав, їх державних органів, неурядових організацій інших держав, міжнародних неурядових організацій, іноземних громадян, осіб без громадянства або уповноважених ними осіб, які отримують грошові кошти чи інше майно із зазначених джерел, а також бере участь, у тому числі в інтересах іноземних джерел, у політичній діяльності на території України» [5].

А Законом України № 727–VII від 16.01.2014 р. [6] вносились зміни до ст.197 Податкового кодексу України щодо звільнення від обкладення податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України природного газу за кодом згідно з УКТ ЗЕД 2711 21 00 00. Метою таких змін наголошувалось забезпечення необхідних умов для здійснення Національною акціонерною компанією «Нафтогаз України» своєчасних розрахунків як з постачальниками імпортованого природного газу, так і з державним бюджетом, а також для безперебійного забезпечення підприємств теплоенергетики, населення та бюджетних організацій природним газом без відволікання обігових коштів Національної акціонерної компанії «Нафтогаз

України, необхідних, у тому числі, для створення запасів природного газу на опалювальний період та забезпечення сталої роботи підприємств паливно-енергетичного комплексу в цей період [9].

Однак, через нагальну необхідність внесення цих змін до Податкового кодексу України, одночасно із втратою чинності Законом України № 727-VII від 16.01.2014 р. [6] приймається Закон України № 736-VII від 28.01.2014 р. [10], який є повністю ідентичним попередньому, в тому числі назвою, але прийнятий з дотриманням встановленого порядку та законодавчої процедури.

На теперішній час дана правова норма міститься у п.197.22 ст.197 та передбачає, що «звільняються від оподаткування операції із ввезення на митну територію України Публічним акціонерним товариством «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» природного газу за кодом згідно з УКТ ЗЕД 2711 21 00 00» [3] в редакції Закону України № 1200-VII від 10.04.2014 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо усунення окремих неузгодженостей норм законодавства» [11], який ми розглянемо нижче.

Законом України № 879-VII від 13.03.2014 р. «Про внесення змін до Закону України «Про вибори Президента України» та деяких інших законодавчих актів України щодо техніко-юридичного вдосконалення виборчого процесу» [12] задля усунення розбіжностей податкового законодавства з законодавством, що визначає зміст громадянства України, іноземних осіб та осіб без громадянства, які перебувають на території України, внесено зміни до ст.70 Податкового кодексу України, що регулює державний реєстр фізичних осіб-платників податків. Зокрема, у пункті 70.1 статті 70 Податкового кодексу пропонується виключити абзац сьомий, згідно з яким «фізична особа, яка є резидентом іноземної країни, тобто не проживає в Україні, може бути взята на облік за місцем реєстрації свого перебування (проживання) на території України», а в абзаці другому підпункту 170.11.1

пункту 170.11 статті 170 – речення положення, що «у випадку, якщо особа має право постійного проживання на території іноземної країни, вона вважається такою, що не проживає в Україні» [13].

Відповідно до Закону України № 1166-VII від 27.03.2014 р. «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» [14], із змінами, внесеними згідно із Законом України № 1200-VII від 10.04.2014 р. [11] внесено ряд змін та доповнень до Податкового кодексу України.

Так, основними з них, на наш погляд, є визначення обсягу видобутої вуглеводневої сировини (підпункт 14.1.126 пункту 14.1 статті 14) з огляду цілі використання як плати за користування надрами (розділ XI) та особливості оподаткування платників податків в умовах дії угоди про розподіл продукції (розділ XVIII).

Статтю 43 доповнено можливістю повернення помилково та/або надміру сплачених грошових зобов'язань платникам податків здійснюється з бюджету, в який такі кошти були зараховані (п.43.6).

Перелік загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку (п.164.2) доповнено необхідністю оподаткування суми пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану відповідно до закону) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом, якщо їх розмір перевищує десять тисяч гривень на місяць, – у частині такого перевищення, а також пенсій з іноземних джерел, якщо згідно з міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, такі пенсії підлягають оподаткуванню чи не оподатковуються в країні їх виплати (п.п.164.2.19).

Також Законом України № 1166-VII від 27.03.2014 р. встановлюються ставки в залежності від перерахунку загального річного оподатковуваного доходу для бази оподаткування доходів у формі процентів, дивідендів, роялті та інвестиційного прибутку.

Пунктом 193.1 ст.193 (підпунктом «в») ставки податку встановлюються від бази оподаткування в розмірі 7 відсотків по операціях з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України; а також лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

У пункті 215.3 статті 215 внесено зміни щодо ставки податку на спирт етиловий та інші спиртові дистиляти, алкогольні напої, пиво (п.215.3.1), тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну (п.215.3.2), мінімальне акцизне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку на тютюнові вироби (п.215.3.3), ставка акцизного товару на нафтопродукти, скраплений газ, речовини, що використовуються як компоненти моторних палив (п.215.3.4). Уточнено ставку податку у твердій сумі з одиниці реалізованого товару – автомобілі легкові та інші моторні транспортні засоби, призначені головним чином для перевезення людей, включаючи вантажопасажирські автомобілі-фургони, гоночні автомобілі (п.215.3.5). Визначено нові ставки податку за викиди в атмосферне повітря окремих забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (п.243.1). Встановлено ставки податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин пересувними джерелами забруднення (ст.244); ставки податку за тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад установлені особливими умовами ліцензії строк (ст.248); визначено плату за користування надрами (у деяких пунктах статті 263); встановлюється ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено

(п.275.1); визначається особливості ставки на вартість природного газу (деякі пункти ст.315); визначено ст.320 ставки збору на радіозв'язок, а п.325.1 – ставки збору за спеціальне використання поверхневих вод, п.325.2 – ставки збору за спеціальне використання підземних вод.

У розділі XX «Перехідні положення», у підрозділі 2 доповнено пунктом 15¹ «Тимчасово до 1 жовтня 2014 року від оподаткування податком на додану вартість звільнюються операції з постачання на митній території України зернових культур товарних позицій 1001–1008 згідно з УКТ ЗЕД та технічних культур товарних позицій 1205 і 1206 00 згідно з УКТ ЗЕД, крім першого постачання таких зернових та технічних культур сільськогосподарськими підприємствами-виробниками та підприємствами, які безпосередньо придбали такі зернові та технічні культури у сільськогосподарських підприємств-виробників, а також крім постачання таких зернових та технічних культур Аграрним фондом у разі їх придбання з податком на додану вартість».

Відповідно до Закону України № 1191–VII від 08.04.2014 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо відміни екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів та оподаткування акцизним податком операцій з переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль» [15] підготовлено зміни з метою усунення негативних наслідків впровадження утилізаційного збору та акцизу з переобладнання транспортних засобів, зменшення податкового навантаження та сприяння розвитку малого та середнього підприємництва, що здійснюють переобладнання автомобілів-фургонів, призначених для перевезення вантажів, у автомобілі, призначені для пасажирських перевезень, забезпечення соціально-економічного розвитку окремих регіонів, збереження робочих місць [16].

Згідно Закону України № 1200–VII від 10.04.2014 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших зако-

нодавчих актів України щодо усунення окремих неузгодженостей норм законодавства» [11], п.1.4 ст.1 Податкового кодексу передбачає, що встановлення і скасування зборів на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій, їх розмірів та механізмів справляння здійснюються відповідно до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування».

Доповнено також Податковий кодекс України ст.39¹ щодо особливості застосування валютних курсів при нарахуванні митних платежів.

Абзацем 2 п.190.1 ст.190 врегульовано, що при визначенні бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за курсом валюти, визначеним відповідно до статті 39¹ Податкового кодексу України.

Внесено й деякі зміни та доповнення до ст.191, що встановлює особливості визначення бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, у несупроводжуваному багажі, та для товарів, що ввозяться на митну територію України фізичними особами у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі

Відповідно до п.197.22 ст.197, звільняються від оподаткування операції із ввезення на митну територію України Публічним акціонерним товариством «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» природного газу за кодом згідно з УКТ ЗЕД 2711 21 00 00».

Пункт 200.18 статті 200 доповнено підпунктом 200.18.2¹, згідно якого повний перелік платників податку, які отримали бюджетне відшкодування, щомісячно публікується на сайті органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів, з обов'язковим зазначенням сум відшкодувань. А також інша податкова інформація, пов'язана з відшкодуванням податку на додану вартість, не є інформацією з обмеженим доступом та підлягає оприлюдненню в обсягах та порядку, установлених центральним органом виконав-

чої влади з формування та забезпечення реалізації державної фінансової, бюджетної, податкової і митної політики.

Відповідно до ст.346 п.346.1, працівники контролюючого органу підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності».

Законом України № 1260–VII від 13.05.2014 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення трансфертного ціноутворення» [17] здійснено незначні зміни у формулюваннях щодо контрольованих операцій, тобто господарських операції з придбання (продажу) товарів (робіт, послуг), що здійснюються платниками податків з пов'язаними особами – нерезидентами (підпункт 39.2.1.1 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України [3]).

Закріплено суму штрафу у разі неподання платником податків звіту та/або обов'язкової документації про проведені ним протягом року контрольовані операції відповідно до вимог пункту 39.4 статті 39 цього Кодексу до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику (пункт 120.3 статті 120 Податкового кодексу України [3]).

Крім того, у підрозділі 10 розділу XX «Перехідні положення» пунктом 20 Закону визначені штрафні санкції за помилки, допущені при розрахунку грошових зобов'язань відповідно до норм статті 39 цього Кодексу за період з 01.09.2013 р. по 31.12.2014 р. А також встановлено пунктом 24, що у 2014 році звіт про контрольовані операції, що відповідно до статті 39 цього Кодексу подається центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, за період з 01.09.2013 р. по 31.12.2013 р. подається до 01.10.2014 р. [17].

На теперішній час, за умов військової агресії проти державності та територіальної цілісності України, постала нагальна необхідність проведення мобілізації населення. З метою удосконалення системи проведення мобілізації, проведення в стислі терміни заходів часткової мобілізації в країні, підвищення обороноздатності Збройних Сил України, інших військових формувань, захист Батьківщини та її територіальної цілісності [18] було прийнято Закон України № 1275-VII від 20.05.2014 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації» [19]. Розглянуто питання адаптації податкового законодавства України за умови та на час проведення антитерористичної операції та проведення часткової мобілізації населення.

До пункту 137.8 статті 137 Податкового кодексу України [3] внесено норму про те, що не включаються до складу доходів відсотки за користування кредитом, що не нараховуються відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

У пункті 165.1 статті 165 доповнено новим абзацом: «и) сума грошової допомоги (у тому числі в натуральній формі), що надається фізичним особам або членам їхніх сімей (діти, дружина, батьки), військовослужбовцям, призваним на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією, відповідно до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», та/або компенсаційні виплати з бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період».

Підрозділ 10 розділу XX «Перехідні положення» [3] доповнено пунктом 25, відповідно до якого самозайняті особи (фізичні особи-підприємці, особи, які провадять незалежну професійну діяльність), які мали або не мали найманих працівників, призвані на військову службу під час мобілізації або залучені до виконання обов'язків щодо мобілізації за поса-

дами, передбаченими штатами воєнного часу, під час особливого періоду, визначеного Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», на весь період їх військової служби звільнюються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб відповідно до розділу IV цього Кодексу, а також звільнюються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з єдиного податку відповідно до глави 1 розділу XIV цього Кодексу. Визначено підстави для такого звільнення, порядок та строки його здійснення

У той же час, якщо самозайнята особа, призвана на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період, має найманих працівників і на строк своєї військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, уповноважує іншу особу на виплату найманим працівникам заробітної плати та/або інших доходів, то обов'язок з нарахування та утримання податку на доходи фізичних осіб з таких виплат на строк військової служби самозайнятої особи несе ця уповноважена особа.

При цьому цей пункт застосовується з першого дня мобілізації, оголошеної Указом Президента України від 17.03.2014 р. № 303 «Про часткову мобілізацію», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про часткову мобілізацію».

У ситуації, що склалась в Україні відповідно до Закону України № 1561-VII від 01.07.2014 р. «Про внесення зміни до Податкового кодексу України щодо спеціальних засобів індивідуального захисту та лікарських засобів» [20], підрозділ 2 розділу XX «Прикінцеві положення» Податкового кодексу України доповнено пунктом 32, відповідно до якого тимчасово, на період проведення антитерористичної операції та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з ввезення на митну територію України та постачання на митній території України: спеціальних засобів інди-

відуального захисту, бронезилети, виготовлених відповідно до військових стандартів або військових умов для потреб правоохоронних органів, Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, інших суб'єктів, що здійснюють боротьбу з тероризмом відповідно до закону; ниток для виготовлення бронезилетів, тканин (матеріалів) для виготовлення бронезилетів; лікарських засобів та медичних виробів відповідно до підпункту «в» пункту 193.1 статті 193 цього Кодексу, що призначені для використання закладами охорони здоров'я та учасниками антитерористичної операції для надання медичної допомоги фізичним особам, які у період проведення антитерористичної операції та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, в обсягах, визначених Кабінетом Міністрів України; лікарських засобів та медичних виробів без державної реєстрації та дозвільних документів щодо можливості ввезення на митну територію України, що призначені для використання закладами охорони здоров'я та учасниками антитерористичної операції для надання медичної допомоги фізичним особам, які у період проведення антитерористичної операції та/або запровадження воєнного стану відповідно до законодавства зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, за переліком та в обсягах, встановлених Кабінетом Міністрів України [3].

Законом України № 1588–VII від 04.07.2014 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо пасивних доходів» [21] внесено зміни у пункті 167.1 статті 167 Податкового кодексу України щодо ставки податку, що застосовується до різних видів доходів. Відповідно до п.167.2 ставка податку становить 5 відсотків бази оподаткування у випадках, прямо визначених цим розділом; а згідно п.167.5 ставка податку може становити інший розмір, визначений відповідними нормами цього розділу.

Також внесено зміни та доповнення до ст.170, що регулює особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів у частині щодо оподаткування відсотків (п.170.4) та оподаткування дивідендів (п.170.5).

Законом України № 1621–VII від 31.07.2014 р. внесено зміни до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України [22]. Пункт 49.4 ст.49 доповнено нормою щодо подачі податкової звітності з податку на додану вартість всіма платниками в електронній формі з дотриманням умови щодо реєстрації електронного підпису підзвітних осіб у порядку, визначеному законодавством.

Джерелом самостійної сплати грошових зобов'язань з податку на додану вартість, на теперішній час, п.87.1 ст.87 визначаються суми коштів, що обліковуються в системі електронного адміністрування податку на додану вартість, та джерела, зазначені в абзаці першому цього пункту. При цьому, згідно п.188.1 ст.188, база оподаткування операцій з постачання товарів/послуг не може бути нижче ціни придбання таких товарів/послуг, а база оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути нижче балансової (залишкової) вартості за даними бухгалтерського обліку, що склалася станом на початок звітного (податкового) періоду, протягом якого здійснюються такі операції (у разі відсутності обліку необоротних активів – виходячи із звичайної ціни), за винятком: товарів (послуг), ціни на які підлягають державному регулюванню; та газу, який постачається для потреб населення [3].

Крім того, внесено зміни до п.200.19 Кодексу щодо права платників податку на отримання автоматичного бюджетного відшкодування податку відповідно до певних критеріїв (п.п.200.19.1 – п.п.200.19.5).

Податковий кодекс України доповнено можливістю електронного адміністрування податку на додану вартість (ст.2001), згідно з чим система електронного адміністрування податку на додану вартість забезпечує автоматичний облік в розрізі платників податку

(п.2001.1). Внесені зміни до порядку складання податкової накладної (деякі пункти ст.201), а також до ст.209, що регулює спеціальний режим оподаткування діяльності у сфері сільського та лісового господарства та рибальства. Обчислюються нові ставки податку з таких товарів: підпункт 215.3.1 – тільки продукти з вмістом спирту етилового 8,5 відсотка об'ємних одиниць та більше; 215.3.2 – тютюнові вироби, тютюн та промислові замінники тютюну; встановлюється п.п.215.3.3 мінімальне акцизне податкове зобов'язання із сплати акцизного податку з тютюнових виробів та інше.

Крім того, з 01.01.2015 р. реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних підлягають усі податкові накладні незалежно від розміру податку на додану вартість в одній податковій накладній (розділ XX «Перехідні положення», у підрозділі 2, у пункті 11, абзац 8).

Розділ XX «Перехідні положення» доповнено підрозділом 9¹ «Особливості справляння плати за користування надрами для видобування корисних копалин», відповідно до п.1 якого такі особливості застосування деяких норм розділу XI «Плата за користування надрами» цього Кодексу встановлюються тимчасово, до 01.01.2015 р.

Крім того, підрозділ 10 «Інші перехідні положення» доповнено пунктом 16¹, відповідно до якого тимчасово, до 01.01.2015 р., встановлюється військовий збір.

Законом України № 1638–VII від 12.08.2014 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо посилення контролю за обігом підакцизних товарів та уточнення окремих податкових норм» [23] підпункт 229.1.15 п.229.1 ст.229 викладено в новій редакції щодо заборони під час виробництва біоетанолу.

Внесено й конкретні зміни до статті 230, що регулює діяльність акцизних складів.

Закон України № 1654–VII від 14.08.2014 р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення реалізації прав підприємств, установ та організацій громадських організацій інвалідів на пільгове опода-

ткування» [24] у пункті 8 підрозділу 2 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України продовжено на період до 01.01.2020 р.

Таким чином, розглянуті зміни та доповнення, що були законодавцем внесені до податкового законодавства України, є своєчасними, багатогранними й визначені фахівцями як такі, що дозволяють суттєво покращити податкову систему держави. При цьому, особливе значення, на нашу думку, мають ті зміни, що безпосередньо спрямовані на забезпечення життєдіяльності України під час проведення Антитерористичної операції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної фіскальної служби»: від 21.05.2014 р., № 160 // Урядовий кур'єр. – 06.06.2014. – № 101.

2. Податкове право: навч. посіб. / Г. В. Бех, О. О. Дмитрик, Д. А. Кобильнік та ін.; за ред. проф. М. П. Кучерявенка. – Київ: Юрінком Інтер, 2003. – 400 с.

3. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 р., № 2755–VI // ВВР України. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – Ст. 112.

4. Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік»: від 16.01.2014 р., № 719–VII // ВВР України. – 2014. – № 9. – Ст. 93.

5. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та процесуальних законів щодо додаткових заходів захисту безпеки громадян»: від 16.01.2014 р., № 721–VII // ВВР України. – 2014. – № 22. – Ст. 801.

6. Закон України «Про внесення зміни до статті 197 Податкового кодексу України щодо звільнення від обкладення податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України природного газу»: від 16.01.2014 р., № 727–VII // ВВР України. – 2014. – № 22. – Ст. 807.

7. Пояснювальна записка до Проекту Закону про визнання такими, що втратили чин-

ність, деяких Законів України : від 28.01.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=49598&pf35401=289515>.

8. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо припинення норм законів, схвалених 16 січня 2014 року» : від 23.02.2014 р., № 767–VII // ВВР України. – 2014. – № 17. – Ст. 593.

9. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 197 Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України природного газу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=49489&pf35401=288227>.

10. Закон України «Про внесення зміни до статті 197 Податкового кодексу України щодо звільнення від обкладення податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України природного газу» : від 28.01.2014 р., № 736–VII // ВВР України. – 2014. – № 22. – Ст. 815.

11. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо усунення окремих неузгодженостей норм законодавства» : від 10.04.2014 р., № 1200–VII // ВВР України. – 2014. – № 24. – Ст. 884.

12. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про вибори Президента України» та деяких інших законодавчих актів України щодо техніко-юридичного вдосконалення виборчого процесу» : від 13.03.2014 р., № 879–VII // ВВР України. – 2014. – № 16. – Ст. 582.

13. Верховна Рада України прийняла за основу проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо уточнення обліку та реєстрації платників податків» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/news/Novyny/Povidomlennya/88953.html>. – 04.03.2014.

14. Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для

економічного зростання в Україні» : від 27.03.2014 р., № 1166–VII // ВВР України. – 2014. – № 20–21. – Ст. 745.

15. Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо відміни екологічного податку за утилізацію знятих з експлуатації транспортних засобів та оподаткування акцизним податком операцій з переобладнання ввезеного на митну територію України транспортного засобу у підакцизний легковий автомобіль» : від 08.04.2014 р., № 1191–VII // ВВР України. – 2014. – № 23. – Ст. 872.

16. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України» (щодо відміни утилізаційного збору та акцизу з переобладнання транспортного засобу) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=49911&pf35401=294302>.

17. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення трансфертного ціноутворення» : від 13.05.2014 р., № 1260–VII // ВВР України. – 2014. – № 27. – Ст. 913.

18. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id=&pf3511=50795&pf35401=299442>.

19. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення оборонно-мобілізаційних питань під час проведення мобілізації» : від 20.05.2014 р., № 1275–VII // ВВР України. – 2014. – № 29. – Ст. 942.

20. Закон України «Про внесення зміни до Податкового кодексу України щодо спеціальних засобів індивідуального захисту та лікарських засобів» : від 01.07.2014 р., № 1561–VII // ВВР України. – 2014. – № 34. – Ст. 1175.

21. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких ін-

ших законодавчих актів України щодо пасивних доходів»: від 04.07.2014 р., № 1588–VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 63. – Ст. 1729.

22. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України»: від 31.07.2014 р., № 1621–VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 63. – Ст. 1732.

23. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо посилення контролю за обі-

гом підакцизних товарів та уточнення окремих податкових норм»: від 12.08.2014 р., № 1638–VII // Урядовий кур'єр. – 04.09.2014. – № 161.

24. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення реалізації прав підприємств, установ та організацій громадських організацій інвалідів на пільгове оподаткування»: від 14.08.2014 р., № 1654–VII // Урядовий кур'єр. – 06.09.2014. – № 163.

Фесюнін В. М. Сучасні тенденції розвитку податкового законодавства України / В. М. Фесюнін // Форум права. – 2014. – № 2. – С. 448–457 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_79.pdf

Виконано аналіз змін та доповнень до податкового законодавства України, що мали місце в першій половині 2014 року. Зроблено висновок, що такі зміни та доповнення є своєчасними, і дозволяють суттєво покращити податкову систему держави.

***

Фесюнин В.Н. Современные тенденции развития налогового законодательства Украины

Выполнен анализ изменений и дополнений к налоговому законодательству Украины, которые имели место в первой половине 2014 года. Сделан вывод, что такие изменения и дополнения являются своевременными, и позволяют существенно улучшить налоговую систему государства.

***

Fesjunin V.N. Current Trends in the Tax Legislation of Ukraine

The analysis of changes and amendments to the tax legislation of Ukraine, which took place in the first half of 2014, was made. It is concluded that such amendments are timely, and can significantly improve the tax system of the State.